

Artär

Nytt blod i svenskt konstliv

ORGAN FÖR KONSTNÄRSALLIANSEN (KFA)

NR 2 2023

Utredningen kultursamhället:

Vill utveckla statens stöd till kulturen

Målning:
Christine Tomtlund

BLI STÖDMEDLEM MED DITT FÖRETAG!

Som stödjande företag i konstklubben, Företag konst, erhåller du tidningen Artär, inbjudningar till olika utställningar som arrangeras av Konstnärnsalliansen, konstvisningar, ditt medlemskap/företag deltar med lott i ett årligt konstlotteri i december.

Årsavgift 1000 kr! Betalas till Bg: 5243-2143
Swicha: 123 6147300 www.konstnarsalliansen.se
OBS! Glöm ej företagets namn och adress.

Om oss: Konstnärnsalliansen, KFA, är en ideell riksorganisation med nordisk bas som bildades 2002. Vi har vårt säte och kansli i Göteborg. För närvarande organiserar vi ca 300 bild- och formkonstnärer som i sin tur är egna företag. För medlemskapet får man ett antal förmåner som viktiga försäkringar, drivmedelsrabatt, rabatt på konstnärsmaterial, deltaga på föreningens olika utställningsarrangemang m m. Styrelsen och kansli arbetar helt ideellt med verksamheten eftersom det inte finns ekonomiskt utrymme för att anställa eller arvoda personal. Vi arbetar med ett antal hjärtefrågor i syfte att förbättra arbetsmarknaden för konstnärer och samverkar med fem andra konstnärsföreningar i landet. Tidningen Artär (utkommer 2-3 ggr år) är ett viktigt språkrör för föreningen. Se vidare vår hemsida för mer information om oss och våra aktiviteter.

- 4** Inledaren: "Bonniers makt ett hot mot yttrandefriheten!".
- 5** Nyhet: Vill se åtgärder för en levande, dynamisk och konkurrenskraftig konstmarknad.
- 6** Nyhet: Statens konstråd lägger stora pengar på advokater.
- 7** Nyhet: Tre kommunala konsthallar arrangerar residens för konstnärer och kreatörer.
- 8-10** Nyhet: Utredning om kultursamhället vill se en förbättrad samverkan.
- 11** KFA vill se förbättrade sociala trygghetssystem för konstnärer.
- 12-13** Ekonomi: Så fungerar det med moms vid försäljning av konst.
- 14-15** Kultur, Tomas Almqvist: "Man skyltar sig som en demokrati!"
- 16-17** Utställning: Fyra konstnärer på Galleri Vågen.
- 18-20** Noterat: Statens konstråd satsar på digital konst, Picassotavla såld för 1,5 miljarder kronor och ny EU-rapport vill stärka villkoren för konstnärer.
- 21-24** Medlemmarna: Connie Heitmann, Weronica Dahlén, Elsa Tegstam och Christine Tomtlund.

Konstnärssalliansen erbjuder sina medlemmar kraftigt rabatterade priser på drivmedel!

Vi på **Preem** utvecklar grönare drivmedel av sådant som andra ser som skräp – restprodukter från skogsindustrin och slaktavfall till exempel. Vi lanserade vår HVO-diesel Preem Evolution Diesel redan 2011.

Nu tar vi ännu ett jättekliv i vår evolution och höjer den förnybara delen till hela 50 procent. Det betyder att varannan mil du kör är helt fossilfri, utan att du behöver byta bil eller betala ett öre mer. Men vi sitter inte nöjda för det, utan fortsätter att utveckla våra drivmedel så att du en dag kan köra varje mil fossilfritt. Vår evolution går vidare.

Läs mer på www.preem.se

Du som ansöker om Företagskort hos Preem via KFA kommer ta del av följande rabatter:

- Diesel 90 öre/liter
- Bensin 55 öre/liter
- E85 55 öre/liter
- Bilkem/tillbehör 10%
- Biltvätt 15%
- Olja 10%

Ovanstående rabatter är baserade på Preems listpris som går att följa på www.preem.se. Kortet innebär inga kostnader i form av fakturakostnader, uppläggnings- eller årsavgifter. Det har inte heller någon bindningstid utan kan sägas upp när som helst. Ansökan sker via ansökningsformulär som finns hos KFA. Runt om i Sverige har vi ca 400 st stationer, både bemannade och automat. Du kan enkelt hitta din närmaste station på vår hemsida.

KONSTNÄRS-ALLIANSEN (KFA)

Tidningen Artär
Partipolitiskt obunden
www.konstnarsalliansen.se

Ansvarig utgivare: Tony Roos.
Redaktion: Tony Roos och Ingemar Andersson.
Layout: Christopher Kullenberg Rothvall.
Tryckeri: Tryckeri Getr Sundbyberg.

Kontakt
Tel: 0737-07 05 55,
E-post: kansli@konstnarsalliansen.se
Adress: Artär, Konstnärssalliansen, KFA, Älvsborgsgatan 11 C, 414 52 GÖTEBORG.

Annonser
Kontakta redaktionen för bokning, prislista och teknisk information.

Prenumeration
För medlemmar ingår tidningen i årsavgiften. Övriga kan prenumerera för 100 kr/år.
Bankgiro: 5243-2143.
Konstnärssalliansen KFA, www.konstnarsalliansen.se
Orgnr: 802434-4767.

Styrelsen 2023:
Ordförande: Tony Roos, bildkonstnär, 0737-07 05 55, tonyroos999@hotmail.com.

Ingemar Andersson, 0703626091. E-post: haingard41@gmail.com.

David Holmlund, 0738-024055.
E-post: info@skulpturen.se.

John Keen, 070-3296387
jkeenrullab@hotmail.com

Suppleanter: Eva Otterström, art@evaotterstrom.se.

Mila Drunecka, 0709-743677. E-post: miladrun@gmail.com.

Carina Kihlberg, 0705-293538. E-post: carina.kihlberg@gmail.com

Föreningen bildades 2002 och organiserar yrkesverksamma bild- och formkonstnärer och är för närvarande 230 medlemmar.

Föreningen har sitt säte i Göteborg, och har 260 medlemmar. KFA har bland annat tagit fram ett nytt förslag till

statligt konstnärstöd, "Generellt konstnärstillägg". Vi vill att riksdagen avskaffar det nuvarande stipendiesystemet och i stället inför ett generellt konstnärstöd som är beskattat och pensiongrundande. Ersättningen utgår till konstnärer med låga inkomster upp till ett visst tak då ersättningen avstannar.

Vid Konstnärssalliansens föbundsstämma den 26 april 2011 beslutades att starta en ungdomssektion med namnet: Yngre bild- och formkonstnärer i Sverige (YBF). Den är öppen för alla unga som satsar på bild, form och animation.

Medlemsavgifter per år:
För år 2023 betalar nya medlemmar 1000 kr (500 kr avdragsgillt som serviceavg). Konstnärer fyllda 66 år betalar 700 kr. Konstnärer från övriga nordiska länder betalar 450 kr/år.

Bonniers makt ett hot mot yttrandefriheten!

Familjen Bonnier har en enorm makt över det svenska medielandskapet. Deras makt är så stor att det vid flera tillfällen höjs röster för att det utgör ett hot mot det fria ordet. Det handlar om vår demokrati och yttrandefrihet som är hotad då nästan mer än hälften av den svenska dagspressen ägs av en familj. Den så kallade ägarkoncentrationen i den svenska mediesfären är bland de största i världen.

I Bonnierfamiljen ingår bland annat de stora drakarna som DN, Expressen, GT, Kvällsposten, Sydsvenskan, Helsingborgs Dagblad, Dagens Industri, Bonnier Tidskrifter, Svensk Filmindustri och Mediekoncernen. I Tyskland har man köpt Bloomsbury Verlag och i Sverige har man lagt under sig Pocketshop. Sedan tidigare har Bonnier tecknat ett avtal med Rusta om att bara sälja Bonnierböcker, man har tagit över försäljningen på Åhléns, köpt Pocketgrossisten och Sveriges största bokhandel Adlibris.

Bonnier har sedan en tid verksamhet i 16 länder med tonvikt på norra Europa och innefattar idag ca 175 företag. Bara omsättningen i Bonnier News var 2022 närmare 10 miljarder kronor. 2020 hade Bonnierkoncernen en omsättning på 20,8 miljarder kronor.

BONNIER HAR OCKSÅ det största bokförlaget som finns i Sverige som har gjort alla mindre aktörer tvingats lägga ned på grund av att det inte går att konkurrera med dem. Bonnier har så stor makt att det faktiskt drabbar det fria ordet hårt.

Frågan är om inte detta förhållande går i strid med EU:s konkurrensregler. Situationen i Norge är helt annat än den i Sverige där man värnar om mångfald ett spritt ägarintresse från statligt håll.

Ett annat skadligt monopol på den så kallade skolkopieringsavgiften har vi Bonus Copyright som ensam inkasserande organisation med 14 medlemsföreningar/förbund. Som KFA informerat om tidigare så har Konstnärssalliansen (KFA) tillsammans med fem andra konstnärsföreningar – tillsammans 1200

medlemmar – ansökt om medlemskap och krävt en proportionell ersättning från detta avtal.

KFA HAR FÅTT flera avslag på ansökningar om detta sedan 2004. Sedan 2021 ligger frågan i Patent- och marknadsdomstolen för avgörande.

Sedan 1990 har Bonus inte antagit någon ny organisation som medlem, trots att en handfull föreningar ansökt om anslutning. I Bonus ingår på bildsidan; KRO, Svenska Tecknare, Fotografernas förbund, Bildleverantörernas förening (BLF).

I Bonus ingår bland annat Läromedelsföretagen (40,8 milj kr), Sveriges tidskrifter (9,5 milj kr), Tidningsutgivarna (14,3 milj kr), Förläggarföreningen (8,4 milj kr). Alltså ännu mer pengar slussas till Bonnierföretagen. ■

Tony Roos
Ordförande KFA

Fotnot: Skolkopieringsersättning regleras av skolkopieringsavtalet, ett avtal mellan Bonus Copyright Access (Bonus) och utbildningsanordnare (Sveriges kommuner och regioner) eller organisationer som företräder dessa. Avtalet utgör ur rättslig synvinkel en avtalslicens, vilket regleras i lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Regleringen innebär att alla utbildningsanordnare som är anslutna till avtalet får kopiera alla verk som omfattas, även om den aktuella upphovsrättshavaren står utanför Bonus. Utanförstående upphovsrättshavare får inte diskrimineras utan har rätt till ersättning och förmåner som följer av avtalet.

Inom EU beslutades våren 2014 om ett nytt direktiv om kollektiv rättighetsförvaltning. En statlig utredning om genomförande av direktivet har föreslagit en ny lag om kollektiv rättighetsförvaltning på upphovsrättsområdet. Lagen föreslås bl.a. innehålla bestämmelser om medlemskap i den typ av föreningar som Bonus utgör. En skyldighet för denna typ av föreningar att acceptera organisationer som medlemmar innebär också en skyldighet att träffa avtal med dem.

Vill se åtgärder för en levande, dynamisk och konkurrenskraftig konstmarknad

Riksdagsledamoten Lawen Redar (s) har lagt en motion som lyfter åtgärder för en mer levande, dynamisk och konkurrenskraftig konstmarknad.

Den konflikt som råder mellan en marknad som ställer krav på lönsamhet och konstnärernas behov av frihet i sitt skapande, är en fortsatt kulturpolitisk diskussion. Idag är den privata marknaden dominerande när det gäller efterfrågan på konstnärliga prestationer. Det finns ännu inget som tyder på att marknaden kommer att kunna, fullt ut, finansiera enskilda konstnärer i sin skapandeprocess. Det offentliga har därför ett ansvar för att upprätthålla viktiga funktioner så som utbildning, kompetensutveckling, långsiktiga bidrag och – för samhällets kreativa och öppna miljö – offentligt inköp av konst. De marknadsmässiga villkoren behöver dock stimuleras ytterligare.

Föreslår nya åtgärder

Konst, arkitektur, form och design påverkar alla människor dagligen och handlar i grunden om livskvalitet. Sverige har en internationellt erkänd position som ett land med högkvalitativa konstutbildningar, internationellt utbyte och främjandeinsatser för konstnärer. Men i takt med globaliseringen har konkurrensen hårdnat och nya marknadsmässiga insatser är nödvändiga för att stärka svensk konst inhemskt och i den globala konkurrensen. Konstmarknaden utgörs av en primär- och en sekundärmarknad. Förstahandsmarknaden är den marknad där ett konstverk säljs för första gången, vilket vanligen sker i ett galleri eller direkt från konstnären. Andrahandsmarknaden utgörs av konstverk som har sålts tidigare. Där är de främsta

aktörerna auktionshus och konsthandlare. Det är även inom andrahandsmarknaden som konstnären har rätt till en följerätt om 5 procent.

Åtgärder behövs

I syfte att stimulera svensk konst krävs åtgärder på förstahandsmarknaden. Utan galleriernas insatser blir det svårt att ge plats åt nya förmågor, presentera svenska konstnärer för en nationell och internationell publik samt involvera museer, konsthallar och mässor för nya verk. Den svenska konstmarknaden är därtill mycket underutvecklad ur ett internationellt perspektiv, detta samtidigt som den globala förstahandsmarknaden för konsten ständigt växer och omsätter mer.

Marknaden behöver stimulans

För att fler konstnärer ska kunna leva på sin utbildning och sitt skapande samt för att stärka svensk konkurrens på konstmarknaden behöver marknaden stimuleras. I dagsläget investeras mer än en halv miljard kronor i utbudet av konst via kostnaden för konstutbildningar och Konstnärsnämndens stöd till konstnärer, medan efterfrågan på samtidskonst inte stimuleras alls. En åtgärd som hade genererat en sådan effekt är att göra konsten på primärmarknaden avdragsgill i likhet med flertalet europeiska länder. Där konsten på primärmarknaden är avdragsgill har försäljningen av konst till bolag ökat. Därtill finns redan regelmässig infrastruktur för att göra konsten avdragsgill då svenska företag redan idag kan köpa designmöbler avdragsgillt. Åtgärden handlar om att utveckla möjligheten till att även omfatta konst.

Lawen Redar (S) riksdagsledamot.

SVERIGES RIKSDAG

En annan åtgärd är en harmoniserad momsats på konst. Sverige har en av Europas högsta momsatsar på konst om 25 procent, vilket påverkar köpviljan och minskar internationell konkurrenskraft. Därtill har gallerier och konstnärer olika momsatsar, 25 procent respektive 12 procent, vilket försvårar harmonisering. Momsen bör harmoniseras med litteratur och teater- och konsertverksamhet.

Stärker det kreativa Sverige

En tredje åtgärd är att stötta gallerister att marknadsföra och visa svenska konstnärer internationellt. För 15–20 år sedan var fler svenska gallerier med på de ledande konstmässorna som Art Basel, Frieze och Armory. Konstbranschen har sedan dess konsoliderats vilket skapat globala gallerier med superstjärnor till konstnärer som nu dominerar de stora mässorna. Det medför ekonomiska hinder för medelstora gallerier att profilera sina konstnärer och nätverka på dessa mässor för att föra ut svensk samtidskonst. Möjligheten att söka stöd för internationellt kulturutbyte i kommersiella sammanhang kan idag sökas av konstnärer hos Konstnärsnämnden och i år finns möjlighet för kommersiella aktörer, som gallerister, att söka stöd från Kulturrådet i samband med åtaganden utomlands som bidrar till konstfrämjande och internationalisering. Små gallerier, som visar nyetablerade konstnärer, har oftast inte marginalerna att ta denna risk. Ett stöd för logistik och mässavgifter främjar en större marknad för svenska konstnärer och stärker bilden av Sverige som ett kreativt land. ■

Red.

Statens konstråd lägger stora pengar på advokater

Statens konstråd har sedan flera år tillbaka anlitat en advokatbyrå i Stockholm, vilket nu KFA riktar skarp kritik mot

Undertecknad, tillika ordförande i Konstnärssalliansen vill här redogöra för en intressant dom i Sockholms förvaltningsrätt från i våras. Det är myndigheten Statens konstråd som är aktuell med en direktupphandling, Park central i Göteborg, där utförandekostnaden budgeterades till, 3,5 miljoner kronor. Avtal tecknades med konstnären Berenice Hernandez den 9 december 2022. Upphandlingen har sedan överklagats till förvaltningsrätten och där yrkat på ogiltigt avtal och att upphandlingen ska göras om. Rätten beslutade att förklara avtalet ogiltigt den 13 april 2023. Det är den första domen för upphandling av konst sedan upphandlingslagen ändrades 1 februari 2022. Domen avser en upphandling som Statens konstråd gjort utan att annonsera den, där gestaltningen skulle integreras i en tegelfasad.

Inte en tjänst

Konstrådet anser att det är en konstnärlig tjänst. En upphandling av en konstnärlig tjänst behöver inte annonseras upp till ett värde av 7,7 Mkr.

Förvaltningsrätten menade att eftersom slutresultatet är ett fysiskt konstverk är det inte en tjänst utan en vara, och då ska upphandlingen annonseras om budgeten är 700 tkr eller mer. Redan 1968 slog EU-domstolen fast att konstverk är varor och det torde gälla för de flesta konst och utsmykningsprojekt där verket är huvudsaken.

Senare har EU-domstolen även slagit fast att när någon skapar något (typ ett verk) ska båda dessa delar slås ihop och skapandet underordnas det som

skapats (verket) och det ska klassificeras som varukontrakt.

Anlitar extern advokatbyrå

Domen är intressant då den tydligt säger att om konstnären gör ett fysiskt verk är det en vara som köps, inte en tjänst. En tjänst torde det vara om konstnären enbart gör ritningar och andra underlag som tredje part tillverkar och som köps upp separat.

Sedan flera år tillbaka har Konstrådet anlitat en extern advokatbyrå, Hannes Snellman i Stockholm, för att försvara Konstrådets inställning. Myndighetens kostnad för denna advokatbyrå torde uppgå till en miljon kronor vid det här laget, frågan är hur konstrådet budgeterar detta - och om medel då tas från konstanslaget?

Borde inte Konstrådet framledes använda sin tid och sin budget för att köpa konst istället för att driva dyrbara rättsprocesser som är emot lagens grundläggande intention avseende transparens och offentlighet.

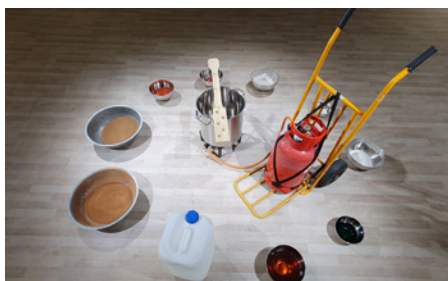
En statlig myndighet är en serviceinrättning som ska tjäna samhället, i

detta fall konstnärerna och medborgarna. Det är svårt att se att någon av dessa parter har nytta av att betala advokatbyråer och uppta tid i våra överbelastade domstolar.

Trotsade dom 2017 genomförde Konstrådet en direktupphandling

för Linköpings Universitet. Syftet var att köpa in en textil ridå till en totalkostnad av 1.140.00 kronor. Avtalet överklagades och förvaltningsrätten beslutade att avtalet är ogiltigt. Konstrådet överklagade till Kammarrätten men de beviljade inget prövningstillstånd. Konstrådet fortsatte till Högsta förvaltningsdomstolen (HFD) som i sin tur beslutade att inte ta upp målet. Förvaltningsrättens dom fastslogs. Trots detta genomförde Konstrådet avtalet med den utvalda konstnären om en beställning av ridå. Detta kallas ofta för domstolstrots. Konkurrensverket fick information om att Konstrådet inte följde lagakraftvunnen dom och valde att genomföra ett tillsynsärende om upphandlingsskadeavgift. Konkurrensverket yrkade på böter om 105.000 kronor för den otillåtna direktupphandlingen. Att Konstrådet inte har efterlevt ogiltighetsdomen är en försvärande omständighet, enligt Konkurrensverket. Det hela riskerar att urholka upphandlingsreglerna, och för domstolarnas beslut. ■

Tony Roos ordf.

Bilder från "På väg 45" år 2022 från Alexander Stevensons arbete med att framställa röd slamfärg med jordpigment från Vänersborg under, något som visade sig svårare än väntat då det är en ovanligt lerhaltig kommun.

Tre kommunala konsthallar arrangerar residens för konstnärer och kreatörer

"På väg 45" är ett residenssamarbete mellan tre kommunala konsthallar i Trollhättan, Åmål och Vänersborg.

Under våren 2024 öppnas för tredje gången konsthallarna i Åmål, Trollhättan och Vänersborg för ett residens där professionella konstnärer och kreatörer inom olika kulturella fält erbjuds att arbeta med eget formulerat projekt.

– Det stämmer att det är vi tre kommunala konsthallar som gått samman, Åmål Trollhättan och Vänersborg. I februari 2024 blir det den tredje omgången av residenset och efter att Åmål var projektledare år 1 och Trollhättan år 2 är det nu vår tur i Vänersborg, säger Märta Cassel, kultursamordnare på Vänersborgs konsthall.

Vad är det rent konkret som ni vill att projektet ska leda till?

– Projektet På väg 45 började med att vi tre konsthallar såg ett behov av att stärka närvaron och samverkan

mellan oss och i våra kommuner samt att se till så konsthallarna var relevanta platser för konstnärer och kreatörer. Att det blev just ett residensprogram kom av att förstudien vi tog fram visade på att det var något som efterfrågades och skulle kunna vara en möjlighet för oss att svara mot de behoven vi identifierat. 2022 genomfördes således det första Artist in Residence-programmet av tre. Och nu efter två omgångar bakom oss och en ny att se fram emot har vi kunnat bygga upp en stark samverkan mellan oss som konsthallar och också skapat möjligheter för samverkan och bygget av kontaktnät konstnärer och kreatörer emellan.

Ni skriver att ni vill skapa nya plattformar och nya nätverk, handlar det bara om konsthallarnas möjligheter att presentera konst?

– Det som sker i konsthallarna under residenset beror helt på de residenter som tas ut. Målet för oss i projektgruppen är att konsthallarna ska kunna anpassas efter konstnärernas

och kreatörernas behov. För vissa har konsthallarna blivit workshops rum, för andra har det funkat som öppna ateljéer och verkstäder, och för några som replokal. Konsthallarna står öppna för allmänheten under residenset och vad som presenteras och visas utöver projektiden som sökes in med, är helt upp till residenterna själva.

Ett arbetsstipendium utgår per deltagare på 21500 kr, beskattat. Det låter som en liten ersättning under 4 veckor eller längre?

– Utöver arbetsstipendiet, som ges utan motprestation, erbjuder vi möjligheten för sex residenter att nyttja konsthallarna efter sina behov i fyra veckor samt erbjuder boende, reseersättning och en budget för materialinköp. Under residensperioden hålls också tre arvoderade arbetsseminarier. Projektet På väg 45 genomförs med samlade krafter från våra tre konsthallar och med finansiering från Fyrbodal och VGR, förklarar Märta Cassel. ■

Red.

Inför 2023 fördelade Kulturrådets styrelse 1,6 miljarder kronor till regionerna i kultursamverkansmodellen. Borås konstmuseum är en av de aktörerna som får ta del av statliga medel, här med utställningen I LOVE BORÅS! med Lars Tunbjörk.

Utredning om kultursamhället vill se en förbättrad samverkan

Kultursamverkansutredningen, har överlämnat sitt betänkande Kultursamhället – utvecklad samverkan mellan stat, region och kommun till regeringen. Utredningen föreslår bland annat en ny lag där regioner och kommuner får möjlighet att fördela statliga medel under förutsättning att de beaktar den konstnärliga friheten.

Titeln på utredningen är kultursamhället och en bärande tanke är att de förslag man lämnar ska öppna för en utveckling där kulturen på ett annat sätt än idag genomsyrar stora delar av samhällsverksamheten. Fler måste få möjlighet att ta del av en större mång-

fald av kulturyttringar än idag. Kulturens ekologi är stadd i förändring och kulturpolitiken måste ge utrymme för denna dynamiska utveckling.

Den reformstrategi föreslås bestå i att på kulturområdet öppna för friare samverkansformer mellan de olika offentliga nivåerna, med ett mer jämställt förhållande mellan stat, region och kommun. Utredningen föreslår inte en drastisk omläggning av det sätt som parterna idag samverkar på. Men ska man nå målet att kulturen verkligen får ett bredare genomslag i samhället måste systemet tydligare inkludera kulturverksamhet, framför allt i landets kommuner. Samtidigt bör regionernas roll som samordnande instans tydliggöras och stärkas.

Eftersom fokus ligger på övergripande samverkansformer och att skapa

goda förutsättningar för långsiktig utveckling, kan det förutsättas att effekterna av förslagen inte kommer att bli omvälvande på kort sikt. Förslagen innebär att vägen svänger av lite grand men det blir ingen revolution. Däremot kan förändringarna på sikt bli stora; en revolution i små steg om man så vill. Och om det blir fallet beror det inte på centrala direktiv utan på att det föreslagna systemet främjar nya initiativ som tas lokalt och regionalt samt skapar bättre förutsättningar för att utveckla dessa i samverkan.

För att uppnå ett mer dynamiskt system än idag föreslås ett antal reformer i syfte att vidareutveckla den nuvarande kultursamverkansmodellen. Avsikten är att ta tillvara det som fungerat bra men också att vidga modellen så att den ger större utrymme för ut-

veckling och samarbete på nya områden. Genomgående syftar förslagen till att uppnå administrativa förenklingar och minskad detaljstyrning från statens sida.

Vill se ny lag

I syfte att minska den statliga detaljstyrningen och skapa förutsättningar för jämlik samverkan samt göra det möjligt även för kommunerna att fördela statsbidrag, föreslås att det införs en ny lag om samverkan mellan stat, region och kommun på kulturområdet. Istället för den relativt detaljerade styrning som ryms i dagens system – till exempel med löpande uppföljning av regionala kulturplaner – skapas på så sätt långsiktigt stabila förutsättningar som ger berörda parter stor frihet att arbeta med utveckling inom områden de själva bedömer är prioriterade.

I lagen anges, i linje med dagens nationella kulturpolitiska mål, att det övergripande ändamålet med samverkan är att bidra till ett rikt och varierat kulturliv i hela landet. Vidare att samverkan ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och att utveckla sina skapande förmågor samt konstnärlig kvalitet och förnyelse.

Öppna för nya områden

För att betydelsefulla kulturområden, som gestaltad livsmiljö, ska kunna främjas på ett effektivt sätt är det viktigt att de kan stödjas inom ramen för ett reformerat samverkanssystem. Utredningen föreslår därför att det beskrivs i mer generella termer än idag till vilka konst- och kulturområden statsbidrag kan fördelas samt att det införs en möjlighet att även fördela medel till helt nya områden om parterna är överens om det.

I den lag som föreslås anges även att statliga myndigheter ska medverka i beredningen av samverkansförslag, oavsett område. Myndigheten Statens kulturråd bör vara ansvarig för att hålla samman denna beredningsprocess.

Enligt bedömningen innebär det

Del av Oriol Marquez Cateuras verk i en gångtunnel i Hammarkullen i Göteborg.

nuvarande systemet med krav på regionala kulturplaner, utan direkt koppling till medelsfördelning, samt relativt omfattande årliga äskanden och löpande uppföljning en administrativ börda som är onödigt stor. Därför föreslås att bland annat att staten enbart ska efterfråga planer som innefattar faktisk verksamhet som en region, eller de i regionen belägna kommunerna, vill driva i samverkan med staten.

Statsbidraget till etablerad kulturverksamhet i regional eller kommunal regi bör samtidigt kunna decentraliseras ytterligare och i större utsträckning fördelas utifrån historiska nyckeltal för att svara upp mot de gemensamma åtaganden som gjorts i uppbyggnaden av landets kulturella infrastruktur. Snarare än att löpande bedöma strategiska planer av politisk karaktär eller allmänna

medels äskanden bör en viktigare uppgift för staten framöver vara att mer koncentrerat utvärdera effekterna av samverkansarbetet med längre intervall.

Ställ krav om konstens frihet

Om statsbidrag ska kunna fördelas utan detaljkrav eller omfattande uppföljning innebär detta också att alla måste ta ansvar för att medlen används på ett ansvarsfullt sätt. I lagen om samverkan föreslås därför att det anges vissa villkor för fördelningen av statsbidrag till kulturverksamhet, bland annat att den konstnärliga friheten ska respekteras. Med konstnärlig frihet avses att kulturellt skapande och kreativa processer ska fredas från politisk styrning. Enligt förslaget får den region eller kommun som väljer att fördela

statsbidrag ett särskilt ansvar att dokumentera hur detta gjorts.

Samla bidragen

Det är ett välkänt bekymmer att många kommuner har svårt att hantera mängden riktade statsbidrag till olika, ofta relativt snävt definierade områden. Detta bekymmer finns även på kulturområdet, med särskilda ansökningsprocesser för stöd till bland annat skolan, kulturskolan och kommunal biblioteksverksamhet. Därför är utredningens förslag att det initieras en process för att på sikt samla de riktade statsbidragen som i dag finns hos Kulturrådet i särskilda "kulturpåsar" som kan fördelas samlat till respektive kommun.

Många har efterlyst större möjligheter för staten att stödja viktig behovsbaserad samverkan som växer fram underifrån, kommuner och regioner emellan. Redan idag finns i viss mån sådana möjligheter men utredningen föreslår att dessa utökas genom att ett långsiktigt statsbidrag till just samverkansprojekt mellan kommuner och regioner införs. De tidsbegränsade utvecklingsbidrag som redan finns bör bibehållas.

Behovsanpassa dialogformerna

En viktig del av den befintliga samverkansmodellen är själva dialogen mellan olika parter och det är viktigt att vidareutveckla denna så att alla röster kan höras utan att det byggs upp en alltför omfattande mötesverksamhet. På regional och lokal nivå bör det huvudsakligen vara upp till respektive region eller kommun att organisera kulturpolitiska diskussioner på det sätt som bedöms mest funktionellt även om det i vissa fall är rimligt att kräva samråd med det fria kulturlivet och de professionella kulturskaparna.

Den befintliga dialogen på nationell nivå bör förändras genom att större fokus läggs på politiska överläggningar än idag, till vilka även ett urval kommuner framöver bör bjudas in. Statens kulturråd bör få i uppdrag att förbe-

RUTH CECILIA HERRLIN

Tavlan Café de Bruxelles av KFA-medlemmen Ruth Cecilia Herrlin.

reda nationella kulturpolitiska dialogmöten för regeringens räkning. Istället för den nuvarande strukturen med ett fast nationellt samverkansråd bör Statens kulturråd, i linje med vårt lagförslag, pekas ut som ansvarig myndighet för att främja samverkan samt ges i uppdrag att bereda utvecklings- och samverkansprojekt med alla andra berörda statliga myndigheter och nationella institutioner, oavsett verksamhetsområde.

Ett fortsatt reformbehov

Utredningen behandlar i betänkandet även ett antal reformbehov på längre sikt för att främja en utveckling mot breddat deltagande i kulturlivet.

I ett avslutande kapitel föreslås bland annat att det görs en översyn av de så kallade skönhetsparagraferna i

plan- och bygglagen för att tydliggöra värdet av estetiska perspektiv i stadsplaneringen.

I sammanhanget bör även regleringen av den så kallade en-procentsregeln uppmärksammas och det bör belysas hur användandet av kommunala arkitekturpolicies kan främjas.

Vidare är det utredningens bedömning att det är avgörande att det offentliga skolsystemet kan ge alla elever, oavsett bakgrund, en kvalificerad kulturell orientering samt att de estetiska ämnena i grundskolan och gymnasiet bör tillmätas större vikt än idag. Staten bör även se över hur olika stöd- och regelsystem påverkar möjligheterna för personer med funktionshinder att vara verksamma som kulturskapare, även professionellt. ■

Red.

KFA vill se förbättrade sociala trygghetssystem för konstnärer

KFA svarar på utredningen
”Ett trygghetssystem för
alla, Nytt regelverk för
sjukpenninggrundande
inkomst.”

Yttrande över utredningen Ett trygghetssystem för alla, SOU 2023: 30 Konstnärssalliansen (KFA), tillika remissinstans då frågor berör gruppen bild- och formkonstnärer, ber att få överlämna följande yttrande.

KFA stödjer i huvudsak utredningens intention att statliga konstnärstipendier ska ligga till grund för en historisk beräkning av SIG. Statliga arbetsstipendier ska räknas som inkomst av tjänst. Frågan är då om inte Konstnärsnämnden – som fördelar dessa årliga stipendier – blir skyldig att betala in skatt för respektive mottagare?

Ett fundament för kulturen

Utredningen hänvisar i övrigt till regeringens skrivelse ”Politik för konstnärers villkor” 2021, där det sägs att professionella konstnärer är själva fundamentet för ett levande kulturliv. Utredningen skriver på sidan 245 att:

”De statliga konstnärspolitiska stipendier som Konstnärsnämnden och Sveriges författarfond fördelar till enskilda konstnärer är av avgörande betydelse för konstnärlig förnyelse, fördjupning och utveckling”.

Här ska tilläggas att varken Konstnärsnämnden eller Statens kulturråd de senaste 20 åren, genomfört en analys hur mottagarna av stipendierna har fått för utveckling och vad de innebär för att man ska kunna avstå från s.k. ”brödjobb”. Detta borde man kanske först analysera innan man bestämmer sig för att bevara de nuvarande stipendiesystemet.

Årligen ansöker ca 3 000 konstnärer om ett ettårigt eller tvåårigt stipendium – av dessa 3 000 är fördelningsgraden 10 – 15 procent. Det är även en korrekt beskrivning av utredningen att stipendiegivaren (staten) inte kräver någon motprestation av stipendiaten.

Se över stipendiesystemet

Vad är då syftet med stipendierna om dessa går till att finansiera andra saker som stipendiaten önskar? Vem följer upp och kollar så att medlen används korrekt? Utredningen hänvisar vidare till en undersökning som tidigare genomförts av KRO 1996? Den undersökningen visade att 14 procent av arbetsinkomsten för deras medlemmar utgjordes av stipendier? Finns ingen senare utredning? Vad KFA förstår har både Konstnärsnämnden och myndigheten för Kulturanalys genomfört liknande undersökningar. Utredningen tar upp en intressant fråga gällande egenföretagare som befinner sig i ett uppstartskede med sitt företag. Den att socialförsäkringsbalken finns bestämmelser som ger en person möjlighet till en fiktiv SGI, trots att företagaren inte har några förvärvsinkomster.

Fiktiv SIG omfattar företagare som

bedriver enskild näringsverksamhet, handelsbolag samt aktiebolag under företagets första 36 månader. Denna fiktiva SIG motsvarar vad en anställd med liknande arbetsuppgifter skulle erhålla. KFA stödjer att en sådan ordning även anpassas till konstnärer med enskild näringsverksamhet oavsett om hen erhåller ett arbetsstipendium eller ej. Utredningen föreslår att konstnärspolitiska stipendier ska ligga till grund för beräkning av SGI, i dess nuvarande form.

KFA har i skrivelse 2022-2023 till regeringskansliet yrkat på att förordningen till Konstnärsnämnden och Sveriges bildkonstnärskommitté ska ses över och moderniseras. Slutligen ska framhållas att KFA till samtliga riksdagspartier föreslagit en ny reform, ett ny ersättningsform som skall ersätta det gammalmodiga stipendiestödet. Denna nya ersättningsreform heter: Generellt Konstnärstillägg. Syftet med reformen är att stipendiesystemet succesivt avvecklas till förmån för det nya stödet, som är ett objektivt generellt ersättningsform – beskattat och sjukförsäkringsgrundande samt sjukpenninggrundat. ■

Tony Roos

Så fungerar det med moms vid försäljning av konst

Det är många olika faktorer som påverkar momsen vid försäljning av konst, exempelvis om upphovspersonen är momsregistrerad eller ej.

I brevet den 18 maj skrev jag om moms. I den texten blandade jag ihop nomenklaturen för kommissionsförsäljning och försäljning med provision. Värdefulla synpunkter har kommit in från er läsare, vilka finns med i denna text. Det är väldigt många siffror. Hoppa över siffrorna eller fokusera på de som berör dig. Eftersom Skatteverket ger olika besked eller inga alls är alla synpunkter värdefulla.

Flera olika faktorer påverkar momsen vid försäljning av konst:

- om upphovspersonen säljer själv eller via tredje person.
- hur mycket pengar upphovspersonen säljer för under ett år.
- vilken typ av konst man säljer, d.v.s. om skatteverket anser att det är konst.
- om upphovspersonen är momsregistrerad eller ej.
- specialfall som behöver kontrolleras med skattemyndigheten.

Moms på konst

Om konst säljs av upphovspersonen är försäljningen momsbefriad upp till 336 000 kr/år om den säljs privat eller via en enskild firma som inte är momsregistrerad. Om den enskilda firman är momsregistrerad är momssatsen 12 procent. För bolag är momssatsen 25 procent, även om bolaget ägs av upphovspersonen. Idén är att den lägre momsen är kopplad till en upphovsperson. Upphovsrätt är personlig och

kan inte innehas av ett bolag.

Skatteverkets definition av konst. Skatteverket har sin egen definition av vad som är konst. Fotografi är inte konst enligt dem, varför fotografi säljs med 25 procent moms. Samma gäller för skulptur med en upplaga på mer än 8 exemplar. Ytterligare restriktioner finns, som man kan läsa om på Skatteverkets hemsida.

Försäljning via tredje part

Vid försäljning via tredje part, t.ex. ett galleri, bör man upprätta ett avtal där det framgår hur försäljning ska gå till och hur man delar på de pengar som kommer in.

Traditionellt har många jobbat med kommissionsförsäljning men nu finns det de som använder provisionsförsäljning.

Kommissionsförsäljning

Vid kommissionsförsäljning säljs konsten inte i upphovspersonens namn, utan tredje person säljer i eget namn vilket innebär att momssatsen är 25 procent. Det bör framgå i avtalet att tredje person har rätt att sälja verk även om det är konstnären som är ägaren. Om tredje person är ett galleri fakturerar de kunden med 25 procent moms och konstnären fakturerar galleristen med sin momssats: 0, 12, eller 25 procent.

Exempel: Om verket kostar 100 000 kr inklusive moms fakturerar galleristen 80 000 kr + 20 000 kr i moms till kunden.

Inklusive moms

Om konstnären och galleristen ska dela försäljningssumman inklusive moms lika, d.v.s. 100 000 kr, fakturerar konstnären galleristen:

- 50 000 kr vid 0 procent moms, galleristen får 30 000 kr + 20 000 kr i moms.

- 44 643 + 5 357 kr vid 12 procent moms, galleristen får 35 357 kr + 14 643 kr i moms.

- 40 000 + 10 000 kr vid 25 procent moms, galleristen får 40 000 kr + 10 000 kr i moms.

Konstnären har fördel av sin lägre moms.

Exklusive moms

Om konstnären och galleristen ska dela försäljningssumman exklusive moms d.v.s. 80 000 kr lika, fakturerar konstnären galleristen:

- 40 000 kr vid 0 procent moms, galleristen får 40 000 kr + 20 000 kr i moms.

- 40 000 kr + 4800 kr vid 12 procent moms, galleristen får 40 000 kr + 15 200 kr i moms.

- 40 000 kr + 10 000 kr vid 25 procent moms, galleristen får 40 000 kr + 10 000 kr i moms.

Blir en förlust för många

Konstnären som inte är momsregistrerad förlorar på detta då hen måste betala moms vid inköp men inte får in någon moms vid försäljning.

De här två exemplen visar att:

- Om konstnären har 0 procent eller 12 procent moms tjänar konstnären på att räkna inklusive moms.

- Konstnären får en fördel av att hen är upphovsperson. För galleristen är det en nackdel.

- Om båda har 25 procent så spelar det ingen roll om man räknar inklusive eller exklusive moms.

Galleri Gummesons var ett konstgalleri på Strandvägen 17 i Stockholm som grundades 1912 som Gummesons konstsalong av bokhandlaren Carl Gummeson.

• Vill man dela lika och konstnären är momspliktig är det bättre att räkna exklusive moms.

Provisionsförsäljning

Om det däremot tillämpar provisionsförsäljning fakturerar galleristen kunden å konstnärens vägnar med den moms konstnären har; 0, 12 eller 25 procent.

Exempel:

Om verket kostar 100 000 kr inklusive moms fakturerar galleristen kunden.

- 100 000 kr vid 0 procent moms.
- 89 286 + 10 714 kr vid 12 procent moms.
- 80 000 + 20 000 kr vid 25 procent moms.

Pengarna som kommer in till galleristen ska hen redovisa för konstnären och dra av sin provision.

Inklusive moms

Om konstnären och galleristen ska dela försäljningssumman inklusive moms

(100 000 kr) lika får konstnären:

- 50 000 kr vid 0 procent moms.
- 44 643 + 5357 kr vid 12 procent moms.
- 40 000 + 10 000 kr vid 25 procent moms.

I samtliga fall får konstnären totalt 50 000 kr. Galleristen får 40 000 kr + 10 000 kr i moms.

Konstnären har fördel av att vara upphovsperson.

Exklusive moms

Om konstnären och galleristen ska dela försäljningssumman exklusive moms lika fakturerar galleristen konstnären med sina 25 procent moms.

• Vid 0 procent moms får galleristen 50 000 + 12 500 kr (25 procent moms), konstnären 37 500 kr (50 000-12 500, 12 500 är momsen som galleristen fakturerar vilket är en utgift för konstnären)

• Vid 12 procent moms (89 286) får galleristen 44 643+11 161 konstnären får 44 643 + (10 714 - 11 161) = - 447,

d.v.s. man får 447 kr tillbaka av Skattemyndigheten)

• Vid 25 procent moms (80 000) får galleristen 40 000 + 10 000 i moms, konstnären får 40 000 + 10 000 i moms,

Är konstnären inte momsregistrerad är detta en mycket dålig lösning.

Talande exempel

De här två exemplen visar att:

Om man räknar provisionen på försäljningssumman inklusive moms har konstnären fördel av att vara upphovsperson vid 0 eller 12 procent moms. När båda har 25 procent moms spelar det ingen roll om man delar före eller efter moms.

Har konstnären 12 procent moms är det en fördel för båda parter om man använder provisionsförsäljning och delar exklusive moms. Är konstnären inte momspliktig är det en ren förlust för konstnären att dela exklusive moms.

Ref. Konstpool.se. ■

Red.

Man skyltar sig som en demokrati!?

Idén om demokrati fick vi från grekerna då Arkont Solon för 2500 år sedan fick staten Aten att underordna sig demokratins spelregler! Konceptet otänkbart i Kina.

Men demokratin i Grekland stapplade redan från början. Bara 30 procent av invånarna sågs som medborgare, kvinnor, slavar och nyinflyttade till Aten fick inte rösta! Idag i Sverige får alla rösta! Men kvinnorna förvägrades rösträtt fram till 1921, i Frankrike till 1945, Italien 1946! En skam för landet, nej för det patriarkala Sverige som än idag rider på patriarkalt tänkande på många områden som tänt gnistor hos rörelsen Me-Too.

Inrättade konstråd

En diktatorisk skamfläck uppenbarade sig 1936-37 när dåvarande ecklesiastikminister Arthur Engberg, SAP, fäst blicken på Hitlers konstpolitik med sitt "Staat Kunst" där entarte (degenererad) Kunst förbjöds och ve den konstnär som gick utanför Hitlers regelverk! En konstpolitik som fick SAP att vekna. Statens konstråd bildades och som servis till rådet formades också KRO, konstnärernas konstråd, där konstkonstuler och konstnärer hämtades till inköp av offentlig konst! Att allmänheten och konstnärskåren utanför KRO skulle komma i åtanke var uteslutet.

(Entartete Kunst (tyska för "urartad konst"), även "degenererad konst", var

Propagandaminister Joseph Goebbels med entourage på vandringsutställningen i Berlin, februari 1938.

ett begrepp som användes av Propagandaministeriet i Nazityskland för att misstänkliggöra icke-naturalistiska konstformer från slutet av 1800-talet och fram till 1930-talet. Ur nazistisk synvinkel uppfattades dessa som ett kulturellt förfall och skadliga för en sund utveckling.

Det finns många exempel på hur viktig denna estetiska dimension var för bedömningen. Den tyske konstnären Emil Nolde hade rätt politisk färg som medlem av nazistpartiet och han kunde styrka ett arierbevis men var ändå inte skyddad mot en statlig konfiskering av sina verk eller mot ett yrkesförbud – på grund av sin stil.

Men Entartete Kunst var inte bara en fråga om estetik. Det fanns även politiska kriterier bakom den statliga bedömningen. Käthe Kollwitz arbeten kunde rent estetiskt passera, men hennes verk beslagtogs på grund av deras motiv. Hon stödde inte heller offentligt den nazistiska maktapparaten, och blev därmed uppsagd från sin tjänst som professor vid en statlig konstakademi. Georg Schrimpf hade en kort period varit medlem i Tysklands kommunistiska parti strax efter första världskriget, vilket räckte för en bedömning som degenererad konstnär. Utöver dessa estetiska och politiska bedömningsgrunder fanns även

en rasistisk. Det räckte med exempelvis en judisk bakgrund för att diskvalificeras som konstnär).

Än idag står konstnärer utanför

Cirka 18 000 konstnärer i Sverige stod och står än idag utanför den offentliga konstmarknaden som också publiken, medborgarnas demokratiska rätt till beslut om sin offentliga miljö dess konst . . . betald med skattemedel! Tillfrågades stockholmarna om valet till konstutställningen av Sergels Torg? Naturligtvis inte, det var konstexpertis som avgjorde valet av Örströms glaspelare! En tävlan mellan ett tiotal kända konstnärer utlystes men det var Örströms tur att få uppdraget! Allt förutbestämt, tävlan var bara en skyltning för att visa deltagarna aktning.

Som de flesta vet blev glaspelaren ett misslyckande, en skam för Stockholm. Meningen var att pelaren skulle gnistra av ljus från solen men bilavgaser täppte till ytorna på pelaren och ett spöke står nu på Sergels Torg. En chock för Örström! Han hade inte räknat med bilavgaser. Inte heller expertisen som valde hans verk. En fadäs för konstexpertisen vi inte får lita på.

Fackförbund för konstnärer

Nåväl, från KRO avgick ett antal konstnärer som såg korruptionen inom organisationen. Stefan Thorén och hans hustru. Anna Tott, båda i KROs styrelse tog med sig att antal konstnärer från KRO och bildade KAF som ett protestorgan! När akademien fick reda på detta ringde professor Blomberg upp Stefan, KAFs ordförande, och hotade Stefan med att han i framtiden inte skulle få något offentligt jobb om han inte på studs lade ner KAF, KONSTNÄRERNAS ALLMÄNNA FACKFÖRENING. Stefan vägrade och fick därefter inga offentliga jobb! Diktatur inom den offentliga konstpolitiken!

Hur motiveras denna expertpsykos, som så många fallit i farstun för? Direkt demokrati är uteslutet! Eller förstår konstexpertis till publikens este-

tiska behov bättre än publiken själv utan att ha rådfrågat den? Eller är offentlig konst till bara för att förnöja expertis? Eller har allmänheten i allmänna val utsett expertis som ska representera allmänhetens konstbehov? Nej, varken direkt eller representativ demokrati har respekterats.

Om expertisen då menar att man går allmänhetens ärenden utan att rådfråga den, då finns bara en förklaring till landets estetiska diktatur. Offentlig konstpolitik tjänar religiösa syften, precis som frälsningståg ska rädda andra folk från vidskepelse ska konstexperter rädda allmänheten från sin nuvarande estetiska förvirring, omognad och pedagogiskt exponera konst på en högre nivå som allmänheten i en avlägsen framtid kommer nå upp till! Religiös pedagogik!

Ifrågasatt konstexpertis

Har metoden varit framgångsrik hos abrahamisterna? Mellanöstern idag visar med all tydlighet att pedagogiken slutar med blodbad. Har allmänheten någonsin mognat till konstexpertisens och modernismens nivå? Förr då det gällde figurativ konst behövdes inga experter, folket förstod. Men då modernismen tog vid blev konsten allt mer individualistisk. Van Gogh är högt älskad men hans tids expertis begrepp ingenting. Publiken fick själv ploga!

Konstexpertis har bildat en aris-

Nazisterna hade ett ord för konst och kultur de inte gillade. De kallade den Entartete, alltså urartad eller degenererad.

tokrati och vill naturligtvis behålla makten som tjänar den egna penningpungen dessutom som också den egna smaken. Men som vägledare är konstexpertisen en bedrävelse och plogar bara för diktatur. En skam för en demokrati i som ännu inte kommit längre än till blöjdåldern, men en början!

AI kan bli demokratins dödsdom vilket fått FN att forska i AIs konsekvenser. Demokratiska länder blir allt färre! Ska vi låta den offentliga konsten bli en inkörsport till en växande expertpsykos? Expertväldet bara växer och nu också med hjälp från digitalisering och AI. Konstexpertis borde väl förbjudas i demokratins namn? Eller? ■

Tomas Almberg
skulptör (en av grundarna till Konstnärsalliansen 2002)

Fyra konstnärer på Galleri Vågen

Mellan 26 augusti till 20 september ställde de fyra konstnärerna Elsa Tegstam, Anders Skölleremo, Anita Ekberg och Lars Korse ut på Galleri Vågen i Österåkers bibliotek i Åkersberga.

28 konstnärer tilldelas långtidsstipendium

Konstnärsnämndens styrelse har beviljat 28 konstnärer varsitt långtidsstipendium. Stipendiet tilldelas konstnärer som under lång tid har visat en hög konstnärlig kvalitet och som förväntas ha en aktiv konstnärlig verksamhet under hela stipendietiden.

Bild och form: Samir Alj Fält, David Reid Stirling Allen, Katarina Andersson Winberg, Cecilia Hultman, Emma Jönsson, Akane Moriyama, Laercio Redondo, Viktor Rosdahl, Anders Sunna, Carl Richard Söderström och Knutte Wester.

Musik: Ellen Arkbro, Dan Berglund, Malin Dahlström, Johannes Ge-workian Hellman, Emil Jensen, Jacob Kellerman, Nathalie "Cleo" Missaoui, Nils "Nisj" Svennem Lundberg och Andrea Tarrodi,

Teater: Lisen Rosell och Jan Unestam.

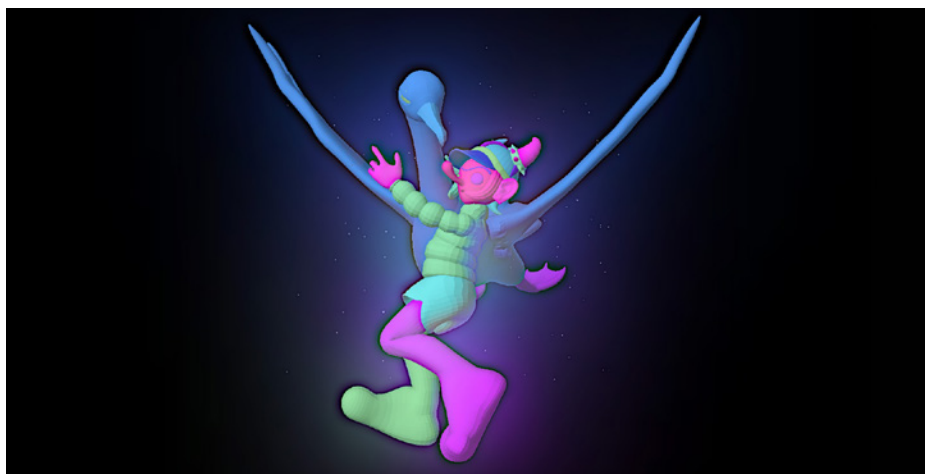
Film: Anna Eborn, Lukas Moodys-son, Anna Odell och Axel Petersén.

Dans och cirkus: Jay Nathan Gilligan och Anna Källblad.

Om långtidsstipendiet: Långtidsstipendier på tio år är statens mest omfattande och långsiktiga stöd till enskilda konstnärer (utöver de statliga inkomstgarantierna där inga nya mottagare längre utses). Stipendiesumman är årligen på tre prisbasbelopp. I år är stipendiesumman 157 500 kr. Konstnärsnämnden har för närvarande 135 långtidsstipendier.

Kulturmyndigheter kan slås ihop

I höstbudgeten föreslår regeringen att Konstnärsnämnden ska slås samman med Statens kulturråd. Anledningen är att "öka effektiviteten i statsförvaltningen". Det står i budgetpropositionen att myndigheterna ska få i uppdrag att gemensamt beskriva hur en sammanslagning kan ske. Konstnärsnämnden har sedan 70-talet varit den myndighet som arbetar mot de enskilda konstnärerna, oavsett konstområde. Statens kulturråd jobbar med stöd till organisationer och institutioner inom kulturen.

FOLKFIGUR.SE

Statens konstråd satsar på digital konst

FolkFigur är ett tillfälligt offentligt konstverk, men de digitala avtrycken lever vidare långt in i framtiden.

Figur av konstnären Ilja Karilampi är ett sätt att porträttera Sverige genom dataflöden som genereras av alla i befolkningen. Det är ett konstverk i den digitala sfären baserat på NFT:s och blockkedjetekniken, men också en maskot som förenar folketro med vårt litterära arv och ställer frågor om vår tid. Det är även det första offentliga konstverket i form av en NFT.

Ta del av och interagera med "FolkFigur" på <https://folkfigur.se>.

FolkFigur finns online och på blockkedjenätverket Ethereum och kom till efter en Open Call-tävling som utlystes av Statens konstråd 2021. Figuren är en 3D-karaktär som påminner om Selma Lagerlöfs Nils Holgersson och som likt Holgersson ger sig ut på en resa genom Sverige. Under resans gång ändrar karaktären ansiktsuttryck och färg då den är programmerad på ett sätt som plockar upp aktuell statistik om väder, vad barn äter till lunch i skolbespisningen, vad för slags musik som spelas i Sveriges Radio och flera andra parametrar. När statistiken förändras, påverkas figuren.

Till skillnad från andra NFT-konstverk, kan FolkFigurs publik generera gratis NFT:er och på så sätt både interagera med det föränderliga verket och bli delägare av det. Ilja Karilampis NFT-projekt FolkFigur är ett mångfasetterat konstverk vars syfte är porträttera Sverige och undersöka det gemensamma.

Konstrådet satsade 300.000 kronor på detta NFT-konst. 95 procent av all NFT i världen är inte värt någonting. Från olika håll har det riktats kritik mot detta projekt. I tre månader kunde allmänheten minta "konstverket", alltså att man gratis kan äga en bit av verket digitalt.

Flera kritiker anser att en myndighet inte ska satsa skattemedel på den här typen av konstverk.

Edi Muka, ansvarig curator på konstrådet, menar att konstrådet brukar kosta på sig att vara mer experimentella i arbetet med tillfälliga projekt.

Fotnot: Att köpa en NFT, Non Fungible Token, innebär att köpa ett ägarbevis till ett digitalt konstverk. Detta görs med hjälp av blockkedjeteknik, känt som tekniken och mjukvaran bakom kryptovalutan Bitcoin. ■

Red.

Picassotavla såld för 1,5 miljarder kronor

Pablo Picassos målning "Femme à la montre" har sålts vid en auktion i New York för 139,3 miljoner dollar.

Det är det näst högsta priset som någonsin betalats för en Picassotavla. Den kubistiska målningen från 1932 beskrivs som ett av Picassos definierande verk och föreställer den franska konstnärinnan Marie-Thérèse Walter, som var en av Picassos älskarinnor och även musa under en period. Namnet på målningen kan översättas till "Kvinna med klocka".

Enligt auktionshuset Sotheby's, som

sålde tavlan, är detta det näst högsta priset hittills för en tavla av Picasso och nästan 20 miljoner dollar mer än förväntat.

– Min enda fråga är, borde uppskattningen av tavlans värde ha varit högre? säger Brooke Lampley, chef för global konst på Sothebys, efter budgivningen, enligt New York Times. Enligt auktionshuset använde Picasso tavlan för att avslöja sin affär med Marie-Thérèse Walter för sin fru och omvärlden.

Prislappen motsvarar ungefär 1,5 miljarder svenska kronor. ■

Riksrevisionens kritik mot Konstnärsnämnden

2020/21 utförde Riksrevisionen en granskning av Konstnärsnämndens hantering och fördelning av konstnärstipendier. I den framgår en del kritik som att det saknas transparens och spårbarhet.

”Vår bedömning är att Konstnärsnämnden inte har en tillräcklig transparent beslutsprocess. Det framgår varken i beslut eller av underlag hur en enskild ansökan prövats mot respektive kriterium. Avsaknaden av dokumentation för hur ansökan prövats mot olika kriterium gör att det saknas spårbarhet som säkerställer att objektivitets- och likabehandlingsprincipen efterlevs i beslutsprocessen. Vi rekommenderar KN att säkerställa att det finns motivering och spårbarhet till bedömningen av varje enskild ansökan för att minimera risken för subjektiva bedömningar samt för bättre efterleva 32§ Förvaltningslagen”.

– Kulturbryggans beslut om projektbidrag för 2020 saknar signering av beslutsfattare (KN 2020/1908 och KN 2020/1910). Vår bedömning är att samtliga beslut ska signeras fysiskt eller digitalt, dokumenterad signatur bör bifogas till beslutshandlingen.

– Vår bedömning är att KN i sina arbetsgrupper bör överväga att inte enbart ha en expert på respektive typ av konst. Med nuvarande ordning bedömer vi att det finns en risk för att övriga medlemmar alltför mycket får förlita sig på enbart en gruppmedlems expertis i beslutet.” ■

Red.

Red.

Öppet charmigt galleri

KFA:s medlemmar erhåller 10% rabatt på hyran

Galleri Riddaren ligger längst ned vid den sluttande Köpmanbrinken i Stockholm. Lokalen, totalt ca 30 m², består av ett relativt kvadratisk gallerium med entré och två fönster med djupa nischer ut mot Köpmanbrinken / Österlånggatan. Konst kan hängas på totalt ca 14 löpmeter. På en lång, vit vägg kan utställare välja att hänga på wire eller galler. Framför stenväggen finns ett mörkt galler, där hängs med S-krok.

På övriga väggar hängs på wire. För stående verk finns 5 m² yta: i fönsternischer, på en lång väggfast bänk i sitthöjd etc.

INFO@GALLERIRIDDAREN.SE KÖPMANBRINKEN 8,
111 31 STOCKHOLM

Sök medlemskap i Konstnärssalliansen (KFA)!

Onlineansökan finns på: www.konstnarsalliansen.se

Du kan även e-posta till: kansli@konstnarsalliansen.se.

Som medlem får du: deltaga i samlingsvisningar, erbjudande om rabatt hos gallerier, materialrabatt, drivmedelsrabatt hos Preem, upphovsrättsrådgivning, deklarationshandling, Handbok för konstnärer, ett medlemskort som ger dig fri entré eller reducerade avgifter till konsthallar, museer.

Bild och form, ansökningstider 2023–2024

Ansökan öppen, beslut:
Residens i Stockholm, IASPIS
2023-10-12 – 2023-12-05 14:00

Mars 2024

Internationellt utbyte och resebidrag,
2023-09-15 – 2023-12-05 14:00.

Januari 2024

Residens i New York, ISCP, 2024-01-11 – 2024-02-15 14:00.

Påminnelse:

Juni 2024, Residens i Berlin, Bethanien, 2024-01-11 – 2024-02-15 14:00.

Påminnelse:

Juni 2024, Internationellt utbyte och resebidrag, 2023-12-06 – 2024-02-15 14:00.

Påminnelse:

Maj 2024, Residens i Tokyo, AiT, 2024-04-10 – 2024-06-04 14:00.

Påminnelse:

Oktober 2024
Internationellt utbyte och resebidrag
2024-02-16 – 2024-06-04 14:00

Påminnelse:

Augusti 2024
Assistentstipendium, 2024-06-05 – 2024-08-22 14:00.

Påminnelse:

Oktober 2024
Projektbidrag, 2024-06-04 – 2024-09-05 14:00.

Påminnelse:

Januari 2025
Internationellt utbyte och resebidrag
2024-06-05 – 2024-09-12 14:00

Påminnelse:

November 2024
Residens i Johannesburg, Bag Factory
2024-10-10 – 2024-12-05 14:00.

Ny EU-rapport vill stärka villkoren för konstnärer

EU:s rekommendationer för att stärka villkoren för konstnärer.

Otrygga arbetsvillkor med låga och oregelbundna inkomster är vardag för många konstnärer idag. Konstnärsnämndens utredare Stefan Ahlenius har deltagit som en av Sveriges experter i arbetet med en ny EU-rapport. Rapporten presenterar rekommendationer om hur EU:s medlemsländer bör förbättra yrkesvillkoren för konstnärer.

Experter från medlemsländerna

Rekommendationerna är framtagna av en tvärsektorieell grupp med expertis från de 27 medlemsländerna genom den öppna samordningsmetoden (OMC Open Method of Coordination).

Rapporten presenterar rekommendationer och goda exempel med fokus på konstnärers status, tillgång till trygghetssystem, skäliga villkor, livslångt lärande och konstnärlig frihet.

– Behovet att förbättra villkoren för konstnärer är stort. Samhällsförändringar och globala aktörer påverkar konstnärernas arbetsförhållanden på en mängd olika områden.

Övergripande föreslår rapporten att det inrättas ett EU-ramverk för konstnärers yrkesvillkor i syfte att uppmuntra medlemsstater att utveckla insatser som är anpassade till konstnärers särdrag och specifika behov.

Fyra övergripande råd

De övergripande rekommendationerna är:

- sträva efter en enhetlig lagstiftning som täcker alla områden av konstnärers arbete,
- främja god praxis genom att införa villkor för beviljande av offentlig finansiering,
- stödja kompetensutveckling och livslångt lärande,
- skydda den konstnärliga friheten och samarbeta med ett EU-organ för rätten till en konstnärlig yttrandefrihet.

Konstnärernas villkor är ett av de prioriterade områdena i EU:s arbetsplan för kultur 2023-2026. Det planeras bland annat tematiska workshoppar och en digital plattform om konstnärers och kreativa yrkesutövares arbetsvillkor. ■

Red.

Connie Heitmann

Bildkonstnär, Danmark

Där natur och landskap alltid ligger som en konstant inspirationskälla för Connie Heitmann, har hon två olika sätt att bearbeta det: en klassisk detalj-orienterad figurativ och en mer abstrakt stil med breda penseldrag. I själva verket kan man prata om minst två till beroende på teknik: olje- och akrylmålning, akvarell eller blandade tekniker.

KONSTNÄRSALLIANSEN

EN NORDISK KONSTNÄRSORGANISATION

VÄLKOMMEN ATT BLI STÖDMEDLEM I KFA!

Som stödmedlem erhåller du tidningen Artär, inbjudningar till utställningar, konstvisningar, ditt medlemskap deltar med lott i ett konstlotteri, med mera.

Årsavgift 200 kr!

Betalas till Bg: 5243-2143

Swicha: 123-6147300

www.konstnarsalliansen.se

OBS! Glöm ej ditt namn och adress

20% rabatt

på butikens sortiment för KFAs medlemmar

www.abcfargekonomi.se

ABC FÄRGEKONOMI AB: BIRGER JARLSGATAN 65, STOCKHOLM

BJÖRKLUND & WINGQVIST: KUNSHOLMSTORG 10, STOCKHOLM

Weronica Dahlén

Bildkonstnär, Bohuslän

Jag bor på Lahälla i södra Bohuslän, omgärdad av havet, ängarna, bergen och skogen. Här finns lugnet och inspirationen. Det är också här som jag har min ateljé. Det är naturen och möten med människor som är mina största inspirations- och kraftkällor. Jag trivs i naturen och många av min alster är hämtade härifrån. Men det är också kontrasterna som fascinerar. Jag söker spänningen mellan ljus och mörker, värme och kyla, stillhet och oro, vilket präglar mina målningar.

Jag målar främst i olja och akvarell, både föreställande och semiabstrakt. Jag har först på senare år börjat undersöka möjligheterna med akvarellen som uttrycksmedel, vilka tycks vara oändliga. En livsprocess. Det svåra är att ha viss kontroll och samtidigt släppa kontrollen och låta färg, vatten och papper arbeta. Nu är jag helt såld.

Jag har målat så länge jag kan minnas och studerat på olika konstskolor sedan 1975. Första kurserna var på Stigbergslidens konstskola för Elmar Pilups. Jag målade för honom i 10 år; halvtidsdagskola, helger, kvällar, somrar. Därefter har jag deltagit i kurser i både olja och akvarell. Jag målade 3 år på Hanoi University of Fine Art då jag bodde i Vietnam. Fick även ha en separat elevutställning i Hanoi. Jag har flera veckokurser på Gerlesborg, 1 år på KV i Göteborg, 10 terminer akvarellstudier för Morgan Ekerås (1d/v), online kurser i akvarell, akvarellkurs för Carina Köster mm. För mig känns det viktigt att gå vidare i akvarellmåleriet genom olika inspirerande kurser. Har så mycket att utforska och lära.

Genom åren har jag ställt ut mina alster i form av samlingsutställningar eller separat, hos konstföreningar, på olika gallerier och konsthallar i Sverige och utomlands. Bohussalongen och Skaraborgssalongen är jurybedömda salonger, där jag blivit antagen. Blev antagen i år igen i Bohussalongen. Jag har en aktiv utställningsaktivitet: Under 2022 visade jag mina alster vid åtta tillfällen och 2023 blir det i 10 olika sammanhang.

Möten med människor vid exempelvis utställningar betyder mycket för mig. Jag blir glad om betraktaren stannar upp inför en målning och uttrycker en känsla, en stämning. Eller om besökaren stannar länge då jag har öppen ateljé och frågar, diskuterar, fikar.

Mina målningar finns också på följande adress: weronicadahlen.se, konstpromenaden.se, konstnärsförbundet.se, konstmappen.se samt på Instagram: [weronica.dahlén](https://www.instagram.com/weronica.dahlén). ■

Elsa Tegstam

Bildkonstnär, Sollentuna

Jag är Sollentunabo sedan drygt 55 år och gift med Anders, har två vuxna döttrar och åtta härliga barnbarn. Jag började måla mer av en slump. En god vän föreslog att vi skulle gå en målarkurs. Hon fångade upp mig när jag stod inför en svår period i livet. Min kropp strejkade – jag blev rörelsehindrad och orkade inte fortsätta ett intressant och stimulerande yrkesarbete. Ett nytt skede i livet startade.

Jag har varit konstintresserad sedan barnsben. Barndomens blå berg i Dalarna har bäddat för starka och lekfulla färgkontraster där glädjen i måleriet dominerar.

Mitt målarintresse väcktes av min första konstlärare Endre Sziraki. Sedan drygt tjuugo år har jag utbildat mig framförallt i oljemålning via ”Fria grupperna” knutna till Väsby konsthall och Art Edsvik

med Ricardo Donoso, Carina Wall, Steffi Sir med flera, kunniga och inspirerande lärare. Nu fortsätter jag att måla med stöd och handledning av Ricardo Donoso. Med ett par kurser för Arne Isaksson, ett flertal kurser för Lars Holm och Anders Wallin har jag även hittat glädje i akvarell. Många målarkurser i Grekland, Italien, Frankrike och Spanien har gett mig inspiration.

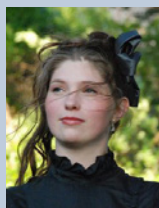
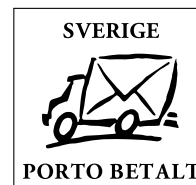
Jag har under åren 2003–2022 haft åtta separata konstutställningar, under åren 2001–2020, deltagit i drygt tjuugo olika nationella jurybedömda utställningar och under åren 2003–2023 deltagit i närmare tjugofem olika samlingsutställningar. De senaste tretton åren har jag deltagit i ”Sollentuna Konstronda”. Mina målningar finns även i Danmark, England, Holland, Israel, Japan, Spanien, Schweiz, Frankrike och USA.

Du är varmt välkommen att kontakta mig på 070-574 33 09, elsa.tegstam@gmail.com, www.elsategstam.se. ■

Avsändare:

Artär
Konstnäsalliansen
Klippan 18
414 51 GÖTEBORG

B

Christine Tomtlund

Bildkonstnär

Det finns magi.

Överallt kan du finna spår av den.

I en kram, hur en fjäder är formad, skimret i en trollsländas vingar, kraften i livet självt och hur tystnad kan vara helande i det evigt skiftande kaos vi lever i.

Det är naturen som ger oss livsinsikt och stabilitet i en värld av uppmärksamhetspling, reklamskrän och falska löften om lycka.

Låt oss lämna hetsen bakom oss och se det stora i det lilla. Gräva ner fötterna i jorden och känna tryggheten i den kyliga och mjukt omvälvande jorden. Andas klar och ren luft och fyllas av naturens rena sanningar. Tillåta oss att vara oss själva, och tillräckliga på det viset vi är. Låt oss sedan lämna från allt och låta tanken flyga till det land där allt är möjligt, där sägner är sanningar, och sagor speglar våra själar. Där finner jag min kraft och inspiration. Där hör jag hemma och dit vill jag ta med dig. ■

